

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	3	3
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 1st Sem.

(2122)

POLITICAL SCIENCE (In all Mediums)

Paper : Political Theory-I

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Question No. 1 is compulsory.

(2) Attempt **one** question from each Unit. Each question carries **18** marks.

1. Attempt any **nine** questions :

- (i) What do you mean by Political Science ?
- (ii) What is the contribution of Economics to Political Science ?
- (iii) Write down four differences between State and Government.
- (iv) Are Punjab and UNO States ?
- (v) What are the views of Hobbes about the Human nature ?
- (vi) What are the views of Locke about the State of nature ?
- (vii) What is Rousseau's theory of General Will ?
- (viii) What is liberal view about the nature of the State ?
- (ix) Write down any two differences between Liberal and Marxian view about State.
- (x) What is the socialist viewpoint about the functions of the State ?
- (xi) What do you mean by Real sovereignty ?
- (xii) What is pluralistic view of sovereignty ?
- (xiii) What do you mean by Political System ?
- (xiv) Write down two characteristics of Political System.
- (xv) What do you mean by feedback loop mechanism ?

2×9=18

UNIT—I

2. Define Political Science. Explain its scope. 18
3. Explain the relations between Political Science and History. 18

UNIT—II

4. What do you mean by State ? Explain the essential elements of State. 18
5. Explain the Social Contract Theory about the origin of the State. 18

UNIT—III

6. Write down the characteristics of the Ideal State of Gandhiji. 18
7. Explain the functions of Welfare State. 18

UNIT—IV

8. Define sovereignty and explain its main characteristics. 18
9. Explain the functions of Political System according to Almond. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) प्रश्न सं. 1 अनिवार्य है।

(2) प्रत्येक यूनिट में से एक-एक प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं।

1. कोई नौ प्रश्न करें :

- (i) राजनीति शास्त्र से आपका क्या अभिप्राय है ?
- (ii) अर्थशास्त्र का राजनीति शास्त्र को क्या योगदान है ?
- (iii) राज्य और सरकार के बीच कोई चार अंतर लिखें।
- (iv) क्या पंजाब और यू.एन.ओ. (UNO) राज्य है ?
- (v) मानवीय स्वभाव संबंधी हॉब्स के क्या विचार हैं ?
- (vi) प्राकृतिक अवस्था संबंधी लॉक के क्या विचार हैं ?
- (vii) रूसो का सामान्य इच्छा का सिद्धांत क्या है ?
- (viii) राज्य के स्वरूप संबंधी उदारवादी दृष्टीकोण क्या है ?
- (ix) राज्य संबंधी उदारवादी और मार्क्सवादी दृष्टीकोण के बीच दो अंतर लिखें।
- (x) राज्य के कार्यों संबंधी समाजवादी दृष्टीकोण क्या है ?

- (xi) वास्तविक प्रभुसत्ता से आपका क्या अभिप्राय है ?
 (xii) प्रभुसत्ता का बहुलवादी दृष्टीकोण क्या है ?
 (xiii) राजनीतिक प्रणाली से आपका क्या अभिप्राय है ?
 (xiv) राजनीतिक प्रणाली की दो विशेषताएं लिखें।
 (xv) फीड-बैक लूप प्रक्रिया (Feedback Loop Mechanism) से आपका क्या अभिप्राय है ? 2×9=18

यूनिट-I

2. राजनीतिक शास्त्र की परिभाषा दें। इसके क्षेत्र की व्याख्या करें। 18
 3. राजनीति शास्त्र और इतिहास के संबंधों की व्याख्या करें। 18

यूनिट-II

4. राज्य से आपका क्या अभिप्राय है ? राज्य के जरूरी तत्वों की व्याख्या करें। 18
 5. राज्य की उत्पत्ति संबंधी सामाजिक समझौते के सिद्धांत की व्याख्या करें। 18

यूनिट-III

6. गांधीजी के आदेश राज्य की विशेषताएं लिखें। 18
 7. कल्याणकारी राज्य के कार्यों की व्याख्या करें। 18

यूनिट-IV

8. प्रभुसत्ता की परिभाषा दें और इसकी मुख्य विशेषताओं की व्याख्या करें। 18
 9. ऑलमण्ड के अनुसार राजनीतिक प्रणाली के कार्यों की व्याख्या करें। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (i) ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
 (ii) ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ ?
 (iii) ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।
 (iv) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਰਾਜ ਹਨ ?

- (v) ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਹਾਬਸ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ?
- (vi) ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਅਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਲਾਕ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ?
- (vii) ਰੂਸੋ ਦਾ ਆਮ ਇੱਛਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸੰਬੰਧੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੈ ?
- (ix) ਰਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।
- (x) ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੈ ?
- (xi) ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (xii) ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੈ ?
- (xiii) ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (xiv) ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- (xv) ਫੀਡਬੈਕ ਲੂਪ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18
- 3. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਰਾਜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18
- 5. ਰਾਜ ਦੇ ਉਤਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੋਤੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- 6. ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 18
- 7. ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- 8. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18
- 9. ਆਲਮੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18